ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין

מסורת הש"ס

(א) [ניר' ע"י רבה בר מרין], (ב) [לעיל מז. מכ"ל, ג) [לעיל מז. ע"ש], ד) סוכה טו. [ע"ש כמה ציוויים גם בפלוגתא דב"ש וב"ה אותא שם לביקר וע"ש תוס' טו: ד"ה כ"ש], ה) כפרר המשנה וברי"ף נרפינן כין מלמעלה כין מלמטה וכו' ועי' תוי"ט ד"ה כין, ו) [נקמן לה.], ז) ים גורסין מאן פטיר היה רבי שזה עשיר ויתר מכן טויים.

תורה אור השלם

ו. חשב עולם לפני אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מִן יְנַצְּרֵהוּ: תהלים סא ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לאומתי וכו' שנמלין חסד ומזמין: (ב) ד"ה למעלה ממש סמוך לשפתו: (ג) תוס' ד"ה קורה וכו' יורדין וסותמין יהא בין חלל המחיצות ד' וכו' לסמוס מתרכעה חלל לא: (ד) באו"ר כנור שכין שתי מחיצות ונתונה על המנה וכו' למה צריך קורה כל"ל ותיבת סם ממסק: (ה) באו"ר וקו"ל נמי כרבא לגני מאי. ג"כ מי' כתוס' ס"ק דף טו כד"ה מאי לטעמיה: (ו) באו"ר גני הא דקאמר כגון שקיבה:

גליון הש"ס

גמ' רבי מבבר עשירים. בגקוטי מהר"ל שמע מתהר"ים פג"ל ד"ל מתוך שרבי עצמו היה עשיר מופלג לכך הרגיל עצמו לכבד עשירים כדי להתלמד לתפס שיכבדו ג"כ אותו בשביל עשרו ולא בשביל תורתו שלא לה להשתמש בכתרה של תורה ליטול עטרה להתגדל בה עכ"ל. תוס' ד"ה קורה וכו' ראפילו קורה משום מחיצה דאורייתא. עיין לעיל דף ח ע"ב תד"ה מנין:

לעזי רש"י

קבילי"א [קיבילי"א]. יחד. וו. זיז.

מוסף רש"י

ר' יהודה אומר אינו אוסר. המלל ולאינו נעזר (לעיל מז). בגרי אוסר. לף על פי שאינו נעזר שהרי יכול לבא ואין זה היסת מן הלב, אבל ישראל משהלך מכאן ולא בא מערב שבת הסתיר לבתו מלבו כל השבת שהרי לא יבא. הלכך מתאן לדים לה לבך דירה בעצים דמי (שם). לשבות אצל בתו. מחמת אפילו נאותה העיר (שם). בור שבין שתי חצירות. אלו בתנר זו ואלו בתנר זו ומחילה בין החצרות ומחלכת ומגיה על פי הכור ואין פתח כניסה לערב זו עם זו, אין ממלאין ממנו בשבת. לא זו ולא זו, לפי שמימי מגר זו מבית לזו (סוכה מז). מלמטה. סמוך לשיח, בין מתוך אוגנו. כלומר כין מלמעלה רמוק מן המים, ובלבד שתהא בתוך אוגן של כור, דמוכחת מילתא דבשביל אוגן המים נעשית, ומפרשינן טעמא (לקמן) שמחיצה מגיה מתרת כמים, דקל הוא שהקילו חכמים כמים אבל מחיצה החולכת את החצירות על פי הכור שלא נעשה בשביל המים אינה מגיה מתרת כמים אלא הנעשית בשביל להטיר מגיי המים, כגון גוזטרות שלמעלה מן הים, דתנן (לקמן מז:) דשיתין לה מחיצה מגיה וכגון זו שבתוך אוגן הכור (סוכה מז:). מלמעלה. דיו אם שעשה מלמעלה מתוך אוגנו (שם מז:). מן הכותל שביניהם. אותה הנעשית לאוץ כין החצרות ומגיה על פי הכור, ולא שהיא נעשית בשביל המים. דקל סגר מחיצה מתרת כחצרות אפילו כל עלכיל (שם). קורה ארבעה מתרת כחורבה. מוכרח הפרוצה ברשות הרכים ונאמרה כטלטול ויש כה קורה, לאשה נחוצים על שני יתידות, מותר לטלטל תחתיה, דארבע פיותיה יורדין וסותמין, כ' בגמרא (לקמן צד:).

פנו מקום לבן מאתים מנה. [1]כלומר מקום חשוב יותר בין גדולים לפי כבוד עשרו: אביו של זה. כוויים: בכלים הללו. כבגדים הללו שאין נראה עשיר כל כך: אימתי ישב עולם. בזמן שיש בו עשירים שנומלין [2] ומזמין מזונות לעניים והם יגלגלוהו: מן. לשון מזונות: כנון יחד של מחריצה. קביליי"א הוא תפיסת יד: דבר הניטל בשבת. אינו תפיסת יד ואוסר דאי נעי שקיל ושדי ליה לבראי: עשיות. של כרזל תחיכות גדולות: מתני' הרי זה אוסר. דהיינו בלא בעלים שמה דירה: אינו אוסר. דלאו שמה דירה: רבי יוסי. נמי סבירא ליה לאו שמה דירה מיהו נכרי אוסר שמא יבא היום: הסיע. הסיח דעת כיתו מלבו: גמ' ודוקא כאו. דעביד אינש דלייר אצל חתנו אבל בנו אין אדם מסיח דעתו מביתו לדור אצל כלתו שמא תתקוטט וילא: כלבא. זכר כגון חתנו: גורייתא. נקבה כגון כלתו: מתני' כור שכין שתי חצירות. חליו כזו וחליו כזו: אין ממלאין הימנו. שזה ממלא מרשות חביריו אל"כ כו': כין מלמעה. אע"פ שאינה נוגעת כמים קל הוא שהקילו חכמים כמים דאמר ביה גוד אחית למחילה ובלבד שתהא בתוך אוגן הכור שמרלה בהפסקה: מן הכותל שביניהם. שמפסקת כין החצירות ומפסקת על פני הכור ואע"פ שאינה נכנסת לתוך אוגנו: גמ' למעה. דקאמרי ב"ש: למעה ממש. סמוך למים ואין צריכין לאשי קנים ליגע כמים: למעלה. דקאמרי ב"ה: למעלה ממש. סמוך [3] משפתו מלמעלה אם ילנה דיו בכך: וזה וזה בכור. אפילו לב"ה צריך שתהא כל מחיצת עשרה מאוגן הכור ולפנים: ורב יהודה אמר למעה. דב"ש: למעה מן המים. שתהא המחילה תחוכה בקרקעית הכור: למעלה. דב"ה: למעלה מן המים. ובהא מקילי שאין קנים צריכין ליגע כמים אבל למעלה ממש לא. מעלה דרב יהודה הוא מעה דרב הונא: דעריבי מיא. תחת המחילה: הא עריבי מיא. על המחילה פעמים שהמים עמוקים מעשרה: שיקלו לאשי קנים. העליונים: ומו. לרב יהודה נמי אליבא דב"ה דאמרי למעלה מן המים סמוך למים אבל רחוק מן המים לא: מ"ש למעלה ממש. דהוא רחוק מן המים דלא שאין מחיצת הפסק ניכרת כמים ועריבי מיא להדיא למעה נמי מאי הפסק איכא הרי אין נוגעין כמים: שיקעו לאשי הקנים. התחתונים ובהא פליגי דבית שמאי בעו ממילה המפסקת עד התהום וב"ה בעו היכר ממילה: קורה ד' מחרים כחורבה. קורה התחוכה מחומה לחומה כחורבה כדרך חורבות הטופלות ונשאריס בהן קורות ויש ברחבה ארבעה והיא מוטלת על רחבה מותר לטלטל תחתיה דאמר שני חוליה יורדין וסותמין דסבר לה כרבי ישמעאל בר"י דאמר [לקמן ע"כ] מחילה מגויה מתרת ולית הלכתא כוותיה. ולהכי נקט ארבעה דכי אתרת חוליה יורדין וסותמין יהא בין חלל המחיצות ארבעה דמחילה הטשויה לפחות מחלל ארבעה אינה מחילה: מתרת

דעריבי מיא. פי' ואין היכר הפרשה ביניהם אבל אם יש היכר אע"פ שהמים כאים מצד זה ולצד זה לא קפיד דאי הוה קפיד לא היה מועיל אפילו מחילה של ברזל כדאמרינן נמי שהוציאוהו (לעיל דף מח.): צריך שיראו ראשי קנים למעלה מן המים טפח. ואין נראה כפירוש הקונטרס דב"ש בעו מחילה מפסקת עד התהום אלא שהתא ר' עפחים בתוך המים ואפילו המים עמוקים הרבה ועריבי מיא מתחת המחילה קני בהכי לב"ש שיש היכר מחילת עשרה בתוך המים וב"ה בעו היכר מחילת עשרה למעלה חוץ מן המים וטפח בתוך המים כדקאמר צריך שיקעו ראשי קנים במים טפח: קורה ארבעה מתרת בחורבה. פי' בקונטרס דלהכי נקט רחב ארבעה דכי אתרת חוליה יורדין וסותמין [4] יהיה בין חלל המחילה ד' דמחילה הטשויה לפחות מארבעה אלא לא שמה מחילה משמע מתוך פירושו דכי אין בו ד' נמי היה אומר פי תקרה יורד וסותם מרוח אחת אם הוי שאר הרוחות מוקפות מחילה והוא עצמו פירש קורה ארבעה מתרת במים בכור שבין שתי חצירות [5] ונתן על רחבה באמצע הכור למעלה ולדבריו התם למה צריך שם קורה ארבעה כיון שהחצירות מוקפות מחילה ואין צריך כי אם להפסיק ועוד קי"ל כרב דאמר פי תקרה יורד וסותם וקי"ל [6] נמי כרבא לגני מאי דקורה משום היכר ולא משום מחילה היינו משום דנקורה שאינה רחבה כי אם טפח לא אמר פי תקרה יורד וסותם עד שיהא רחבה ארבעה והכי נמי מוכח פ"ק דשבת (דף ט.) גני איקפוקה דלפי תקרה בעינן רחבה ארבעה גני [7] דקאמר כגון שקיבה בשתי קורלות ואין באמצ' ד' כו' ולאחיי נמי דקא אמר קורה משום מחילה נראה לר"י דלא הוי אלא מדרבנן כמו למאן דאמר משום היכר לא הוי אלא דסבר אחיי דמשום היכר לא הוי מתירין אכמים את המבוי אלא שעשאוה כמחילה דפי תקרה ולא הוי קורה משום מחילה פירושו כמו לחי משום מחילה דהוי דאוריתא כדאמרי' בפ"ק (דף יב:) הכשירו בלחי הזורק לתוכו חייב והא דקאמר בפ"ק (ג"ז סט:) אמילתיה דרב יהודה דאמר מבוי שאינו רואי לשיתוף הכשירו בלחי הזורק לתוכו חייב הכשירו בקורה הזורק לתוכו פטור אלמא לחי משום מחילה וקורה משום היכר אינו בא לומר דקורה ע"כ משום היכר ולא משום מחילה דאפילו הוי משום מחילה הזורק לתוכו פטור משום דלא הוי מחילה אלא מדרבנן אלא כלומר לחי ודאי משום מחילה אבל קורה מצינו למימר משום היכר ומיהו רב יעקב בר אחא שמקשה שם על רבא מיתר על בן ג"ר יהודה [8] דאפילו קורה משום מחילה דאוריי' טועה היה ולתא דאפילו למ"ד משום מחילה לא הוי אלא מדרבנן וכן משמע בסוף כל גגות (לקמן לה.) דמוכח אחיי לרבה מבריתא דיתר על כן דשתי מחילות דאוריתא מדמתיר בקורה מכאן וקורה מכאן אע"ג דסבר אחיי דקורה משום מחילה אלא ודאי לא הוי אלא מדרבנן מיהו יש לדחות לדבריו דרבה קא מותיב דסבר דהוא משום היכר: קורה

פנו מקום לבן מאתים מנה אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי וכנגדן אלף עיירות ביבשה אמר לו לכשתגיע אצל אביו אמור לו אל תשגרהו בכלים הללו לפני [9]רבי מכבד עשירים ר' עקיבא מכבד עשירים בדדרש [10]רבא בר מרי [11]ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרהו אימתי ישב עולם לפני אלהים בזמן שחסד ואמת מן ינצרהו רבה בר בר חנה אמר כגון יתד של מחרישה אמר רב נחמן תנא דבי שמואל [12]דבר הניטל בשבת אוסר דבר שאינו ניטל בשבת אוסר תניא נמי הכי יש לו טבל יש לו עששית וכל דבר שאינו ניטל בשבת אוסר: מתני' [13]המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת אחד נכרי ואחד ישראל הרי זה אוסר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אינו אוסר רבי יוסי אומר נכרי אוסר ישראל [14]אינו אוסר שאין דרך ישראל לבא בשבת רבי שמעון אומר אפילו הניח ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר שכבר הסיע מלבו: גמ' [15]אמר רב הלכה כר"ש ודוקא בתו אבל בנו לא דאמרי אינשי נבח בך כלבא עול נבח בך גורייתא פוק: מתני' [16]בור שבין שתי חצירות אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים [17]בין מלמטה בין מתוך אוגנו רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים מלמטה ובית הלל אומרים מלמעלה א"ר יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהם: גמ' אמר רב הונא למטה למטה ממש למעלה למעלה ממש וזה וזה בבור ורב יהודה אמר [18]למטה למטה מן המים למעלה למעלה מן המים א"ל רבה בר רב חנן לאביי הא דאמר רב יהודה למטה למטה מן המים מאי שנא למטה ממש דלא דעריבי מיא למטה מן המים נמי הא עריבי מיא א"ל לא שמיע לך הא דאמר רב יהודה אמר רב ומטו בה משום רבי חייא [19]צריך שיראו ראשן של קנים למעלה מן המים טפח ותו הא דאמר רב יהודה למעלה למעלה מן המים מאי שנא למעלה ממש דלא דעריבי מיא למעלה מן המים נמי הא עריבי מיא אמר ליה לא שמיע לך הא דתני יעקב קרחינאה [20]צריך שישקע ראשי קנים במים טפח ואלא הא [21]דאמר רב יהודה קורה ארבע מתרת בחורבה [22]ורב נחמן אמר רבה בר אבוה

קורה

רבינו חננאל

ר' עקיבא וגם ר' היו מכבדים עשירים. והיו דורשין האי קרא ישב עולם. כלומר מי שנתן לו העולם הזה, ישב לפני אלקים בזמן שגומל חסדים. כדכתיב חסד ואמת מן ינצרוהו. רבה בר רב הונא אמר אפי' יתד של מחרישה. אם יש לו לבעל חצר באותו הבית הרי זה תפיסת יד. דבי שמואל תנא דבר הניטל בשבת אוסר ושאינו ניטל בשבת אינו אוסר. פי' אם יש לבעל החצר בבית ההוא דבר הניטל בשבת, יתכן שיזדמן לבעל הבית [1]ליטול החצר לנשלו [2] בשבת. ויטלנו לבעל החצר שם תפוסת יד. לפיכך הדר שם אוסר עליו עד שיערב. אבל [אם] הוא דבר שאינו ניטל בשבת, הואיל ואינו ניטל בשבת [3] אין רשות לבעל החצר לאותו בית. לפיכך הדר שם אינו אוסר עליו. מתני', ר' שמעון אומר המניח ביתו והלך לשבות אצל בתו אפילו באותה העיר אינו אוסר על בני חצר. אמר רב הלכה כר' שמעון ורווקא בתו. דאמרינן בתו לא שבקא ליה למיפק מטותיה היום. אבל אם הלך לשבות אצל בנו אוסר. שיתכן לו שיבא היום בחצירו. וכל היכא דחיישינן דלמא אתי בשבת אסור. מתני', בור שבין שתי חצירות אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים כו'. אמר רב הונא למטה דקתני במתני' למטה בבור קרוב למים. למעלה למעלה ממש והוא על שפת הבור מתוכו. ורב יהודי אמר למטה מן המים. כלומר יהיו הקנים משוקעין במים למטה מן המים [ש"] טפחים. ונראין הקנים למעלה מן המים טפח. למעלה למעלה מן המים. וצריך להיות מחיצת הקנים שהיא י' טפחים נשקעת בתוך המים טפח. פי' חייש רב יהודי שלא יהיה זה דולה מחצי הבור שהוא רשות חבירו. וכן זה משל זה. לפיכך מצריך ראשי הקנים שיהיו בולטין מן המים למעלה טפח. או חרצבין ראשי הקנים במים טפח. למנוע הדלי מלילך ולחצוב המים מרשות חבירו. (ואי לא) [ואלא] הא דאמר רב יהודי קורה ארבעה מהיו (ברחבה) [בחורבה]. ורב נחמן אמר רבה בר אבוה

---

[1] פי' מיתן ואחלי ל"ל יתקן שיחזמן לנטל החצר ליטול החפץ בשבת דיכול לנטל החצר שם תפיסת יד. [2] ג) אחלי ל"ל הרי יש רשות לנטל החצר וכו'.

בג א מיי' פ"ד מהל' מילה ומילה ע"ש פמ"ב ה"ב ד ה ו מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כא ופטיו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין ג טור ש"ע ת"ח ת"ח סי' שנ סעיף ג ופי' שנ ס"ל:

בה ג ד ה ו מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כא ופטיו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין ג טור ש"ע ת"ח ת"ח סי' שנ סעיף ג ופי' שנ ס"ל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com